

Radyoloji teknikeri günlük 12 saat veya daha fazla sürelerde çalışması yapabilir mi?

Radyoloji teknikeri ve hastane yöneticileri tarafından tarafıma en çok yöneltilen sorulardan biri de radyasyon görevlisi personelin işe gelmesi ya da işten çıkışı sırasında güvenli işe başlayabilmek, hizmetin etkinliği ve sürekliliğini sağlamak için günlük 12 saat veya daha fazla sürelerde çalışması yapmasının hukuka uygun olup olmadığıdır.

Radyasyon görevlisinin haftalık 35 saatlik maksimumuyla günlük 12 saat veya daha fazla sürelerde çalışması yapmasının hukuka uygun olup olmadığı hususunda devalendirme yapabilmemiz için öncelikle konuyla ilgili mevzuatı incelemek gerekmektedir.

En güncel mevzuat olan 26.04.2022 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Radyasyon Hizmetleri Yönetmeliğidir. Bu Yönetmeliğin 3. maddesinde dayanağının 3153 sayılı Kanununun 10 uncu, 11 inci, 12 nci, 13 üncü ve ek 1 inci maddeleri olduğu görülmektedir.

Yönetmelikte çalışması saatleri ile ilgili hüküm 11. Madde 9.fıkrasında yer almaktadır aynen şöyledir: *"Radyasyon kaynakları ile çalışacak personelin çalışması ekli, 3153 sayılı Kanunda öngörülen çalışması süresini maksimum kaydıyla, **hizmetin etkinlik ve sürekliliğinin sağlanması bakımından vardiyaya veya nöbet şeklinde düzenlenebilir.**"*

Yönetmelik hükmünün göndermesi ile çalışması saatlerinin düzenlendiği 3153 s. Kanun Ek 1 Ek Madde 1 – (Ek: 21/1/2010-5947/9 md.) hükmüne baktığımızda; *"yonlatıcı radyasyonla teşhis, tedavi veya aratırmanın yapıldığı yerler ile bu işler veya işlemlerde çalışacak personelin haftalık çalışması süresi 35 saat"* olduğu bildirilmiştir.

Burada önemle bakılması gereken husus günlük çalışması süresine ilişkin hüküm bulunup bulunmadığıdır. 3153 s. Kanun ve bu Kanun gereğince çıkarılan mevzuatın hiçbirinde günlük çalışması süre sınırına ilişkin mutlak bir hüküm yer almamaktadır.

Ancak Sağlık Kuralları Bakımından Günde Azami Yedi Buçuk Saat veya Daha Az Çalışması Gerekenler Hakkında **Yönetmeliğin** Günde azami yedi buçuk saat çalışabileceği ileriye 4.maddesi 1/ö bendinde; *"3153 sayılı Radyoloji, Radyom ve Elektrikle Tedavi ve Diğer Fizyoterapi Müesseseleri Hakkında Kanununun Ek 1 inci maddesinde yer alan hükümler saklı kalmak kaydıyla do al ve yapay radyoaktif, radyoaktif maddeler veya bütün diğer korpusküller emanasyon kaynakları ile yapılan işler"* günde azami 7,5 saat çalıştırılacak ileriye olarak sayılmaktadır. Mevzuat adı ve içeriği nedeniyle paragrafı yalnızca 11. maddesinde; anılan Yönetmelikte radyasyonla yapılan işlerde özellikle 3153 s. Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla günde azami 7,5 saat çalışması gerektiği belirlenmiştir.

Bu durumda iki hukuk kuralı yönetmeliğin çatıştığını görmekteyiz. Hukuk kuralları çatışmasını çözmek için özel hüküm, genel hüküm devalendirmesi yapılması gerekmektedir. Uygulama alanı daha geniş olan hüküm, genel hüküm; daha dar olan hüküm, dar hükümdür. Sorunuza uygulayacağımız "...Günde Azami 7,5Saat...Çalışması Gerekenler Hk Yönetmelik" genel hüküm iken; Radyasyon Hizmetleri Yönetmeliği özel hükümdür. Dolayısıyla 26.04.2022 tarihinde yayımlanan Radyasyon Hiz. Yönetmeliği özel kural olduğundan Yönetmeliğin 11. Madde 9.fıkrasını devaldememiz gerekmektedir. Kaldığı ki, "...Günde Azami 7,5Saat...Çalışması Gerekenler Hk Yönetmeliğin ilgili maddesinde özellikle 3153 s. Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla denilerek belirleyici hususun 3153 s. Kanun olduğu belirtilmiştir. 3153 s. Kanun'da günlük çalışması ileriye hüküm bulunmasa da Kanun'a dayanılarak çıkarılan Yönetmeliğin ilgili maddesinde açıkça *3153 sayılı Kanunda öngörülen çalışması süresini maksimum kaydıyla, **hizmetin etkinlik ve sürekliliğinin sağlanması bakımından vardiyaya veya nöbet şeklinde çalışması düzenlenebileceği hüküm altına alınmıştır.***

Nöbet ya da nöbet çalışması sağlık sektöründe akşam başlayıp ertesi sabaha kadar devam eden veya sabah ertesi sabaha kadar devam eden çalışması olarak tanımlanmaktadır. Bu halde madde lafzından nöbet çalışmasının *3153 sayılı Kanun sınırları çerçevesinde* yani ara dinlenme süreleri hariç haftalık 35

saati a mamak kaydıyla 12 saatlik nöbet/vardiya düzenlenmesinin mümkün oldu u kanaatindeyim.

Salt hizmetin etkinli ini ve süreklili ini, çalı anın güvenli ini ve çalı ma huzurunu sa lamak için iyi niyetle Kanun'a uygun biçimde haftalık 35 saati a mayan çalı ma düzeninde ba kaca hukuka ve ahlaka ayıkırılık yok iken; salt günlük 7,5 saati geçen çalı ma gerçekte tirildi i gerekçesi ile i çinin i sözle mesini haklı nedenle feshi mümkün de ildir. Zira böyle bir eylem hakkın kötüye kullanılması olarak tanımlanır ve hukuk düzenince korunmaz. Hakkın kötüye kullanılması; bir hakkın dürüstlük kurallarına açıkça aykırı ekilde ve özellikle amacı dı nda kullanılması ve bundan da ba kalarının zararına yarar elde edilmesidir. ayet i çi yalnızca izah edilen sebebe dayanarak kıdem tazminatı talep etmesi açıkça hakkın kötüye kullanılması olup davanın ya da talebin reddedilmesi gerekmektedir.

Güncel emsal kararları sıkı bir ekilde takip ediyor olmam sebebiyle uygulamada bir hakkın dürüstlük kurallarına açıkça aykırı ekilde kullanıldı ı hallerde davaların reddedildi ini rahatlıkla söyleyebilirim. Pek çok i veren, bu konuda kaybedilmi davalardan bahsetmekte ise de; dava dosyası inceledi inde i akdinin haklı feshine neden olan ba ka somut sebeplerinin yer aldı ı görülmektedir.

Sonuç olarak; konuyla ilgili iki yönetmelik kuralı çatı makta ise de; normlar hiyerar isi ilkesi gere i de erlendirme yapıldı nda radyasyon görevlisinin, Radyasyon Hizmetleri Yönetmeli i, 11.madde 9.fıkrası hükmü gere i haftalık 35 saati a mamak ko uluyla nöbet çalı ması gerçekte tirmesinde hukuka aykırı bir hal bulunmadı ı, aksi durumun hukuk düzenince korunmaması gerekti i kanaatindeyim.

16.12.2022

Av. Ay e SÜZEK